

Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept

Decizia nr. 23/2022 privind soluționarea sesizării formulate de Tribunalul Brașov - Secția penală, în Dosarul nr. 13.117/197/2019/a1, prin care se solicită Înaltei Curți de Casație și Justiție pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unei chestiuni de drept

În vigoare de la 04 iulie 2022

Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 665 din 04 iulie 2022. Formă aplicabilă la zi, **17 noiembrie 2022**.

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT ÎN MATERIE PENALĂ

Dosar nr. 470/1/2022

Daniel Grădinaru	- președintele Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție - președintele completului
Francisca Maria Vasile	- judecător la Secția penală
Ioana Bogdan	- judecător la Secția penală
Laura Mihaela Soane	- judecător la Secția penală
Anca Mădălina Alexandrescu	- judecător la Secția penală
Simona Elena Cîrnaru	- judecător la Secția penală
Leontina Șerban	- judecător la Secția penală
Gheorghe Valentin Chitidean	- judecător la Secția penală
Adriana Ispas	- judecător la Secția penală

Pe rol se află soluționarea sesizării formulate de Tribunalul Brașov - Secția penală, în Dosarul nr. 13.117/197/2019/a1, prin care se solicită Înaltei Curți de Casație și Justiție pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept:

" Care este natura juridică a termenului de 5 zile în cadrul căruia procurorul remediază neregularitățile actului de sesizare, care este felul actului procesual prin care se realizează remediarea, dacă actul trebuie verificat pentru legalitate și temeinicie de către procurorul ierarhic superior și care este termenul-limită până la care ar putea interveni această verificare?"

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a fost constituit conform prevederilor art. 476 alin. (6) din Codul de procedură penală și ale art. 36 alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu completările ulterioare.

Ședința a fost prezidată de către președintele Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție, domnul judecător Daniel Grădinaru.

Conform dispozițiilor art. 38 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu completările ulterioare, la ședința de judecată a participat domnul Costin Cristian Pușcă, magistrat-asistent în cadrul Secțiilor Unite.

Judecător-raportor a fost desemnat, conform prevederilor art. 476 alin. (6) din Codul de procedură penală, doamna judecător Simona Elena Cîrnaru, judecător în cadrul Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție. Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a fost reprezentat de doamna procuror Nicoleta Eucarie.

Magistratul-asistent a prezentat referatul cauzei, învederând obiectul Dosarului nr. 470/1/2022 aflat pe rolul

Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală.

De asemenea, a menționat că la dosar au fost transmise puncte de vedere de către curțile de apel Alba Iulia, Bacău, Brașov, București, Constanța, Craiova, Cluj, Galați, Iași, Oradea, Pitești, Ploiești, Suceava, Târgu Mureș și Timișoara și unele instanțe arondate acestora, precum și de către Facultatea de Drept din cadrul Universității de Vest din Timișoara, Facultatea de Drept din cadrul Universității "Alexandru Ioan Cuza" din Iași și Facultatea de Drept din cadrul Universității "Lucian Blaga" din Sibiu.

În continuare, s-a învederat că la dosar a fost depus raportul întocmit de judecătorul-raportor, care a fost înaintat părților, potrivit dispozițiilor art. 476 alin. (9) din Codul de procedură penală.

Președintele Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, constatând că nu sunt cereri sau excepții de formulat, a solicitat doamnei procuror să susțină punctul de vedere al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție cu privire la problema supusă dezbaterii în Dosarul nr. 470/1/2022.

Reprezentantul Ministerului Public a solicitat respingerea sesizării, în totalitate, sub cele patru aspecte, întrucât, în cauză, nu sunt îndeplinite condițiile privind admisibilitatea sesizării formulate, nefiind vorba de o veritabilă chestiune de drept.

Astfel, a arătat că nu este îndeplinită condiția privind existența unei probleme de drept care ar necesita o lămurire sau interpretare.

Cu privire la termenul de 5 zile prevăzut de art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală a susținut că în literatura de specialitate este considerat termen procedural imperativ, de decădere, însăși Curtea Constituțională făcând referire la acest termen de 5 zile, în special la termenul prevăzut la prelungirea arestării preventive de către judecătorul de drepturi și libertăți, făcând vorbire de durata arestării preventive, iar sancțiunea pentru nerespectarea acestui termen fiind decăderea procurorului din exercițiul dreptului de a depune propunerea de prelungire a arestării preventive.

De asemenea, a arătat că Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul competent să judece recursul în interesul legii, prin Decizia nr. 16/2018 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 927 din 2 noiembrie 2018), în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 207 alin. (1) și (2) din Codul de procedură penală a stabilit că termenul "cu cel puțin 5 zile înainte de expirarea duratei acesteia" este un termen peremptoriu. Prin urmare, decăderea operează cu privire la posibilitatea procurorului de a remedia anumite neregularități ale actului de sesizare, fiind urmată, însă, de o soluție procesuală specifică camerei preliminară, respectiv restituirea cauzei la procuror.

Practic, posibilitatea ulterioară a procurorului de a întocmi un nou rechizitoriu, așa cum susține doctrina, care să respecte exigențele judecătorului de cameră preliminară cu privire la neregularitatea actului de sesizare, nu l-ar exonera pe acesta de obligația de a formula, la momentul sesizării, o acuzație clară prin care să stabilească obiectul și limitele judecății.

Remedierea acestor neregularități, respectiv comunicarea menținerii dispoziției de trimitere în judecată, trebuie făcută în acest termen strict de 5 zile.

Cu privire la actul de remediere, doctrina a stabilit că acesta ar putea fi un alt rechizitoriu. Literatura de specialitate este, în opinie cvasiunanimă, în sensul că actul prin care se remediază neregularitățile nu este un alt rechizitoriu, ci este un act însușit de procuror, însă confirmat ca și conținut de către procurorul ierarhic superior. Această verificare trebuie să se facă sub aspectul tuturor condițiilor de formă și fond ale actului nou care ar fi, practic, alăturat rechizitoriului.

Întrucât rechizitoriul emană de la procuror, completările și modificările aduse acestuia, chiar dacă sunt dispuse de către judecătorul de cameră preliminară, ar trebui să fie subsumate unei dispoziții și unei confirmări sau infirmări de către procurorul ierarhic superior, existând principii care fundamentează activitatea procurorului.

De asemenea, a apreciat că această verificare a legalității și temeiniciei precizărilor făcute de procuror ar trebui realizată tot în termenul de 5 zile prevăzut de art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală. Argumentul ar

decurge din interpretarea teleologică a acestui articol care are ca scop tocmai obținerea, într-un termen scurt, a poziției procesuale a parchetului pentru a nu a conduce la tergiversarea soluționării cauzei în fața instanței de judecată.

Nu în ultimul rând, a susținut că legiuitorul a instituit acest termen unic pentru remedierea neregularităților rechizitoriului astfel încât, la expirarea lui, să se dispună chiar și restituirea în cazul în care procedura remedierii nu s-a realizat în acest termen.

În consecință, a solicitat respingerea, ca inadmisibilă, a sesizării sub aspectul tuturor celor patru întrebări, însă a prezentat și un răspuns pentru fiecare problemă de drept în eventualitatea în care completul ar trece peste condițiile de inadmisibilitate.

Președintele Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, domnul judecător Daniel Grădinaru, a acordat cuvântul membrilor completului să adreseze întrebări reprezentantului Ministerului Public. Constatând că nu sunt întrebări de formulat de către membrii completului, președintele formațiunii de judecată, domnul judecător Daniel Grădinaru, a declarat dezbaterile închise și a reținut dosarul în pronunțare.

ÎNALTA CURTE,

asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

Prin Încheierea din data de 2 februarie 2022, Tribunalul Brașov - Secția penală, în baza art. 475 din Codul de procedură penală, a sesizat Înalta Curte de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept:

" Care este natura juridică a termenului de 5 zile în cadrul căruia procurorul remediază neregularitățile actului de sesizare, care este felul actului procesual prin care se realizează remedierea, dacă actul trebuie verificat pentru legalitate și temeinicie de către procurorul ierarhic superior și care este termenul-limită până la care ar putea interveni această verificare?"

II. Expunerea succintă a cauzei

Tribunalul Brașov - Secția penală este investit, în ultimul grad de jurisdicție, cu soluționarea contestațiilor formulate împotriva Încheierii din data de 9 iulie 2021, pronunțată de Judecătoria Brașov în Dosarul nr. 13.117/197/2019/a1, de către Ministerul Public și contestatorii-inculpați F.(M.)I., T.Z. și T.(fostă L.)A.

Prin încheierea contestată s-a dispus, în baza art. 346 alin. (3) lit. a) din Codul de procedură penală, restituirea cauzei privindu-i pe inculpații S.S., T.Z., T.(L.)A., F.(M.)I., S.C. P.L.F. - S.R.L. la Parchetul de pe lângă Judecătoria Brașov.

Pentru a se dispune astfel, s-a reținut, în esență, că prin Încheierea din data de 10 decembrie 2020, pronunțată de judecătorul de cameră preliminară din cadrul primei instanțe, s-au dispus următoarele:

În baza art. 345 alin. (1) din Codul de procedură penală au fost admise în parte cererile și excepțiile invocate de inculpații T.Z., T.A. și F.I., prin apărători aleși, și, pe cale de consecință:

În baza art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală a fost constatată neregularitatea rechizitoriului emis la data de 3 mai 2019 în Dosarul nr. 13.848/P/2013 al Parchetului de pe lângă Judecătoria Brașov, sub aspectul modului de descriere a faptelor pentru care s-a dispus trimiterea în judecată a inculpaților T.Z., T.A. și F.I.

Au fost respinse celelalte cereri și excepții invocate de inculpații T. Z., T. A. și F. I., prin apărători aleși, ca fiind, în parte, inadmisibile și, în parte, neîntemeiate.

Judecătorul de cameră preliminară a reținut că, urmare a acestei încheieri, Parchetul de pe lângă Judecătoria Brașov a comunicat menținerea dispoziției de trimitere în judecată și a înaintat, în termen legal, Ordonanța din data de 22 martie 2021 privind remedierea neregularității actului de sesizare a instanței, însă aceasta nu a fost verificată din perspectiva legalității și temeiniciei de către procurorul ierarhic superior în termenul procedural de 5 zile, statuat prin dispozițiile art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală.

S-a apreciat că semnarea, de către procurorul ierarhic superior, a adresei de înaintare a ordonanței către instanță, act administrativ fără valențe juridice, nu poate echivala cu o verificare a legalității și temeiniciei sale. Termenul de 5 zile reprezintă un termen de decădere, legal și maximal, a cărui depășire, fără a exista confirmarea de către procurorul ierarhic superior a actului prin care procurorul de caz a comunicat judecătorului menținerea dispoziției de trimitere în judecată, echivalează cu neexprimarea unei poziții procesuale valabile de către procuror. Deficiența de formă menționată nu ar putea fi complinită ulterior acestei limite temporale, deoarece înscrisul indicat trebuia să corespundă exigențelor de formă în interiorul termenului procedural de 5 zile.

Împotriva Încheierii din data de 9 iulie 2021 a Judecătoriei Brașov au declarat contestație Parchetul de pe lângă Judecătoria Brașov și inculpații F.(M.)I., T.Z. și T.(fostă L.)A.

În calea de atac formulată, Ministerul Public a susținut că actul de remediere poate îmbrăca orice formă, fiind suficient să respecte condițiile edictate de lege pentru încheierea sa valabilă. În privința cerinței verificării acestui act pentru legalitate și temeinicie de către procurorul ierarhic superior, s-a apreciat că ea nu este prevăzută de lege decât în cazul rechizitoriului și al ordonanței prin care se dispune renunțarea la urmărire penală.

În faza contestației, la data de 8 octombrie 2021, Parchetul de pe lângă Judecătoria Brașov a retransmis tribunalului Ordonanța procurorului din data de 22 martie 2021, verificată sub aspectul legalității și temeiniciei de către procurorul ierarhic superior.

La termenul din data de 2 februarie 2022, Tribunalul Brașov - Secția penală a constatat îndeplinite toate cerințele de admisibilitate prevăzute de art. 475 din Codul de procedură penală și a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, prin care să se statueze asupra problemei de drept expuse în preambulul prezentei decizii.

În baza art. 476 alin. (2) din Codul de procedură penală s-a dispus suspendarea cauzei până la pronunțarea de către Înalta Curte de Casație și Justiție a deciziei privind chestiunea de drept supusă dezlegării.

III. Punctul de vedere al completului care a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție

Instanța de trimitere, subsecvent prezentării aspectelor reținute la întâlnirea ce a avut loc în perioada 29-30 septembrie 2016, la Târgu Mureș, între președinții secțiilor penale ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și ale curților de apel, respectiv la întâlnirea procurorilor șefi de secție din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Direcției Naționale Anticorupție, Direcției de Investigare a Infrajecțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism și al parchetelor de pe lângă curțile de apel, desfășurată la București, în perioada 9-10 martie 2020, cu privire la chestiunile de drept care fac obiectul sesizării, a constatat că art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală nu impune o formă expresă care să concretizeze remedierea neregularităților actului de sesizare, fiind dezvoltată ideea necesității respectării simetriei de formă a actului remediu cu cea a actului pe care îl regularizează, respectiv rechizitoriul.

S-a considerat că nu poate fi ignorată, însă, observația potrivit căreia, în succesivele modificări aduse Codului de procedură penală, dacă ar fi dorit să imprime actului remediu același nivel de formalism intrinsec rechizitoriului, legiuitorul ar fi avut libertatea să edicteze în acest sens, urmând a se avea în vedere că verificarea sub aspectul legalității și temeiniciei este deopotrivă o condiție de legalitate nu doar a rechizitoriului, ci și a ordonanței de renunțare la urmărire penală, condiție stipulată în cuprinsul art. 318 alin. (10) din Codul de procedură penală.

Deopotrivă, s-a reținut că remedierea neregularităților nu se poate concretiza în noi acte de dispoziție, cu consecința modificării substanței acuzațiilor formulate prin rechizitoriu sau a adoptării unor noi soluții, remedierea vizând, prin însăși trimiterea semantică, o clarificare a aspectelor deja cunoscute părților, în sensul dispus de către judecătorul de cameră preliminară.

În ceea ce privește natura juridică a termenului de 5 zile în care procurorul remediază neregularitățile și

comunică instanței opțiunea menținerii dispoziției de trimitere în judecată sau a restituirii, completul care a dispus sesizarea a apreciat că, pe de o parte, în favoarea calificării sale ca termen de decădere operează dispoziția cu iz imperativ a verbului "restituie", din cuprinsul art. 346 alin. (3) din Codul de procedură penală; pe de altă parte, analizând dispozițiile art. 268 alin. (1) din Codul de procedură penală, se observă că nerespectarea unui termen procedural atrage decăderea din exercițiul dreptului procesual și nulitatea actului făcut peste termen.

Pornind de la natura termenului de 5 zile prin raportare la incidența sancțiunii ce ar putea interveni în cazul nerespectării sale, tribunalul a constatat că, în ipoteza calificării sale ca imperativ, sancțiunea decăderii, cu consecința pierderii exercitării dreptului de a mai dispune trimiterea în judecată, este complet inoperantă, întrucât acest efect poate fi facil eludat prin reîntocmirea rechizitoriului, într-o formă "îndreptată", neafectată de neregularitățile inițiale, însă cu depășirea termenului de 5 zile. Singura consecință, în acest caz, poate fi cuantificată sub aspectul potențialei încălcări a duratei rezonabile a procesului penal, date fiind reluarea procedurii de cameră preliminară și repartizarea cauzei unui alt judecător, aspect de natură a afecta în mod evident echitatea procedurii prin prisma factorului temporal.

În ceea ce privește pragul temporal în limitele căruia ar subzista posibilitatea remedierii actului de sesizare, s-a reținut că actul prin care procurorul ierarhic superior verifică legalitatea și temeinicia rechizitoriului este o condiție de legalitate intrinsecă acestuia, expres prevăzută de art. 328 alin. (1) din Codul de procedură penală. Încălcarea acestei dispoziții legale prin lipsa verificării nu atrage, însă, sancțiunea nulității absolute, nefiind expres prevăzută printre cazurile menționate de art. 281 alin. (1) din Codul de procedură penală. De altfel, în doctrina aferentă vechiului Cod de procedură penală, deși lipsa mențiunii verificării se circumscria cazurilor de nulitate absolută, era deopotrivă unanim admisă posibilitatea acoperirii nulității prin acordarea unui termen în interiorul căruia lipsa trebuia complinită.

În prezent, lipsa mențiunii verificării poate fi circumscrisă unui caz de nulitate relativă, iar o vătămare a drepturilor și intereselor inculpatului poate fi susținută prin prisma faptului că, odată cu examenul propriu asupra rechizitoriului, procurorul ierarhic superior ar putea adopta soluția infirmării, ipoteză ce ar putea avantaja procesual inculpatul. Însă, luând în considerare că prin Decizia de recurs în interesul legii nr. 14/2018 a Înaltei Curți de Casație și Justiție s-a stabilit că termenul în care se pot formula cereri și excepții în faza camerei preliminare este un termen de recomandare, cum, de altfel, a fost interpretată jurisprudențial și natura termenului de 60 de zile prevăzut de art. 343 din Codul de procedură penală, se poate considera că vătămarea poate fi acoperită prin complinirea verificării chiar și în faza procesuală a contestației, neputând fi decelată o rațiune de natură a atrage imperativul acoperirii neregularității într-un termen atât de scurt, caracteristic, de obicei, unor măsuri procesuale vizând drepturile și libertățile fundamentale - cum ar fi, de exemplu, art. 235 alin. (3) din Codul de procedură penală - și care ar justifica natura imperativă printr-un nivel ridicat de necesitate a protejării lor.

IV. Punctele de vedere exprimate de către curțile de apel și instanțele judecătorești arondate

În conformitate cu dispozițiile art. 476 alin. (10) din Codul de procedură penală cu referire la art. 473 alin. (5) din Codul de procedură penală, s-a solicitat punctul de vedere al instanțelor judecătorești asupra chestiunii de drept supuse dezlegării.

În urma consultării instanțelor de judecată, s-a constatat că opiniile conturate nu sunt unitare.

1) Cu privire la prima problemă supusă dezlegării, respectiv natura juridică a termenului de 5 zile în cadrul căruia procurorul remediază neregularitățile actului de sesizare, într-o primă orientare, majoritară, s-a apreciat că termenul este unul imperativ, de decădere, în acest sens fiind punctele de vedere exprimate de curțile de apel Alba Iulia, București, Craiova, Iași, Pitești, Oradea și Timișoara, tribunalele Alba, Arad, București, Bihor, Bistrița-Năsăud, Călărași, Covasna, Dolj, Giurgiu, Hunedoara, Ialomița, Ilfov, Prahova, Neamț, Sibiu, Timiș, Vaslui, Vâlcea, precum și judecătoriile Alexandria, Agnita, Babadag, Baia Mare, Bârlad, Bolintin-Vale, Buzău,

Carei, Darabani, Deva, Fălticeni, Huși, Lehliu-Gară, Lugoj, Negrești-Oaș, Onești, Oradea, Petroșani, Ploiești, Reșița, Roșiori de Vede, Sibiu, Târgu Mureș, Timișoara, Turnu Măgurele și Vișeu de Sus.

În argumentarea opiniei exprimate, instanțele mai sus-amintite au apreciat, în esență, că termenul de 5 zile prevăzut de art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală, în cadrul căruia procurorul remediază neregularitățile actului de sesizare, are caracter imperativ, astfel cum rezultă din formularea regăsită în cuprinsul prevederilor art. 346 alin. (3) lit. c) din Codul de procedură penală, potrivit cărora judecătorul de cameră preliminară restituie cauza la parchet dacă procurorul nu răspunde în termen, legiuitorul utilizând verbul "restituie" în cadrul dispozițiilor legale sus-menționate.

Astfel, s-a apreciat că intenția legiuitorului a fost în sensul reglementării stricte a modului de desfășurare a acestui prim filtru din cadrul procedurii de cameră preliminară. Împrejurarea că procurorul ar remedia neregularitățile actului de sesizare într-un termen mai lung decât cel de 5 zile, prevăzut de art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală, atrage restituirea cauzei la procuror, neexistând, însă, vreun impediment pentru care acesta să nu poată sesiza ulterior instanța de judecată, cu un rechizitoriu întocmit cu respectarea tuturor cerințelor prevăzute de lege.

De asemenea, s-a avut în vedere și faptul că termenul este reglementat în considerarea unei măsuri ce intră în competența funcțională a procurorului, termen menit a asigura celeritatea, mai ales în contextul predeterminării de către legiuitor a duratei procedurii de cameră preliminară.

În opinia contrară, s-a apreciat că termenul de 5 zile prevăzut de art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală nu este un termen de decădere, ci unul de recomandare, în acest sens fiind punctele de vedere exprimate de curțile de apel Galați și Pitești, tribunalele Argeș, Caraș-Severin, Constanța, Harghita, Ilfov și Teleorman, precum și judecătoriile Aiud, Caransebeș, Liești, Iași, Oravița, Moldova Nouă, Vaslui, Videle și Zimnicea.

În susținerea acestei opinii, s-a arătat, în esență, că termenul procedural de 5 zile, prevăzut de art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală, este unul de recomandare, a cărui nerespectare nu atrage decăderea dintr-un drept sau nulitatea actului făcut cu nerespectarea termenului, fiind făcute trimiteri la considerentele reținute de către instanța de sesizare.

2) În ceea ce privește cea de a doua problemă supusă dezlegării, respectiv felul actului procesual prin care se realizează remedierea, într-o primă orientare, majoritară, s-a apreciat că actul prin care se realizează remedierea este un act sui-generis, care se poate prezenta sub diferite titulaturi, dintre cele mai diverse (ordonanță de remediere a neregularităților rechizitoriului, proces-verbal, note, precizări, referat etc.), în acest sens fiind punctele de vedere exprimate de curțile de apel Alba Iulia, București, Pitești, Oradea și Timișoara, tribunalele Alba, Arad, Argeș, București, Bihor, Cluj, Constanța, Dolj, Ialomița, Prahova, Neamț, Sibiu, Vaslui, precum și judecătoriile Agnita, Baia Mare, Bârlad, Bolintin-Vale, Buftea, Caransebeș, Deva, Huși, Iași, Liești, Moldova Nouă, Onești, Oravița, Reșița, Râmnicu Sărat, Roșiori de Vede, Sibiu, Târgu Mureș, Timișoara.

În argumentarea opiniei exprimate, instanțele mai susamintite au precizat, în esență, că normele legale nu impun o formă expresă a actului de remediere, acesta din urmă având o natură sui-generis, denumirea nefiind importantă pentru valabilitatea sa (ordonanță, rezoluție, precizări, proces-verbal etc.).

În opinia contrară, s-a apreciat că actul prin care se realizează remedierea este ordonanța, în acest sens fiind punctele de vedere exprimate de curțile de apel Craiova și Iași, tribunalele Hunedoara, Covasna, Teleorman și Timiș, precum și judecătoriile Aiud, Babadag, Lehliu-Gară, Oradea și Ploiești.

În susținerea acestei opinii, s-a arătat că dispozițiile art. 286 alin. (1) din Codul de procedură penală prevăd că procurorul dispune asupra actelor și măsurilor procesuale și soluționează cauza prin ordonanță, dacă legea nu dispune altfel.

În fine, într-o opinie relativ izolată, s-a apreciat că actul prin care se realizează remedierea este rechizitoriul, în acest sens fiind punctele de vedere exprimate de Tribunalul Vâlcea, precum și judecătoriile Alexandria, Buzău,

Lugoj, Petroșani, Turnu Măgurele.

În susținerea acestei opinii, s-a arătat, în esență, că din cuprinsul dispozițiilor art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală nu se desprinde forma pe care o îmbracă remedierea actului de sesizare a instanței, astfel că s-ar impune, pentru respectarea simetriei de formă, având în vedere și faptul că rechizitoriul stabilește limitele și obiectul judecării, emiterea unui nou rechizitoriu.

De asemenea, s-a susținut că, în ipoteza descrisă de art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală, procurorul nu poate emite un al doilea act procedural care să conțină doar elementele suplimentare primului, prin care se remediază neregularitățile acestuia și care să fie anexat lui. Procurorul trebuie să emită din nou primul rechizitoriu, care va conține și completările sau modificările necesare, astfel încât să remedieze neregularitățile constatate de judecătorul de cameră preliminară, iar instanța de judecată va stabili limitele investiției raportându-se la rechizitoriul completat. În acest sens, s-a făcut trimitere la principiul simetriei actelor juridice, potrivit căruia, în cazul în care se realizează modificarea sau completarea unei operațiuni juridice pentru care se cere legal o anumită formă ad validitatem, se va respecta aceeași formă ad validitatem și pentru actele care o modifică sau completează.

3) Referitor la cea de a treia problemă supusă dezlegării, respectiv dacă actul trebuie verificat pentru legalitate și temeinicie de către procurorul ierarhic superior, într-o primă orientare, majoritară, s-a apreciat că este necesară verificarea actului de către procurorul ierarhic superior, în acest sens fiind punctele de vedere exprimate de curțile de apel Alba Iulia, Craiova, Iași, Oradea, Ploiești și Timișoara, tribunalele Alba, Argeș, Bihor, Bistrița-Năsăud, București, Cluj, Călărași, Covasna, Dolj, Giurgiu, Hunedoara, Ilfov, Prahova, Neamț, Satu Mare, Sibiu, Timiș, Vaslui, Vâlcea, precum și judecătoriile Agnita, Aiud, Alexandria, Babadag, Baia Mare, Bârlad, Bolintin-Vale, Buftea, Buzău, Deva, Fălticeni, Huși, Lugoj, Negrești-Oaș, Oradea, Petroșani, Reșița, Râmnicu Sărat, Roșiori de Vede, Sibiu, Timișoara, Turnu Măgurele, Vaslui, Vișeu de Sus.

În argumentarea opiniei exprimate, instanțele menționate au apreciat, în esență, că actul prin care se realizează remedierea rechizitoriului trebuie să fie verificat pentru legalitate și temeinicie de către procurorul ierarhic superior, o asemenea verificare fiind necesară întrucât actul de remediere va face corp comun cu rechizitoriul, având valoare egală acestuia, cu toate consecințele prevăzute de lege. Prin urmare, este necesar ca acest răspuns să îndeplinească toate condițiile de formă ale rechizitoriului, inclusiv cele referitoare la verificarea legalității și temeiniciei de către procurorul ierarhic superior, făcându-se trimitere și la jurisprudența instanței supreme în această materie.

În opinia contrară, s-a apreciat că nu este necesară verificarea actului de către procurorul ierarhic superior, în acest sens fiind punctele de vedere exprimate de curțile de Apel București și Pitești, tribunalele Arad, Caraș-Severin, Constanța și Teleorman, precum și judecătoriile Caransebeș, Carei, Darabani, Lehliu-Gară, Liești, Iași, Oravița, Moldova Nouă, Târgu Mureș, Videle, Zimnicea.

În susținerea acestei orientări, s-a arătat, în esență, că nu se impune verificarea actului pentru legalitate și temeinicie de către procurorul ierarhic superior, întrucât normele procedurale nu dispun verificarea acestuia; în situațiile în care legiuitorul a dorit să instituie o asemenea obligație, a făcut-o prin dispoziții exprese, exemplificându-se, în acest sens, situațiile de verificare a legalității și temeiniciei rechizitoriului și a ordonanței de renunțare la urmărire penală.

4) În ceea ce privește cea de-a patra problemă supusă dezlegării, respectiv care este termenul-limită până la care ar putea interveni această verificare, în opinie majoritară, instanțele care au susținut că este necesară verificarea actului de remediere de către procurorul ierarhic superior au apreciat că remedierea trebuie efectuată în termenul de 5 zile prevăzut de dispozițiile art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală, în acest sens fiind punctele de vedere exprimate de curțile de apel Alba Iulia, Craiova, Iași, Ploiești și Timișoara, tribunalele București, Cluj, Călărași, Covasna, Dolj, Giurgiu, Hunedoara, Neamț, Timiș, Vaslui, precum și judecătoriile Baia Mare, Bârlad, Bolintin-Vale, Buzău, Deva, Fălticeni, Huși, Lugoj, Negrești-Oaș, Petroșani,

Reșița, Roșiori de Vede, Timișoara.

În argumentarea opiniei exprimate, instanțele menționate au precizat, în esență, că, în conformitate cu dispozițiile art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală, verificarea actului de remediere trebuie efectuată în termen de 5 zile de la data comunicării încheierii de cameră preliminară, întrucât textul de lege nu face o distincție în ceea ce privește remedierea neregularității și verificarea acesteia de către procurorul ierarhic superior.

Tribunalele Ilfov și Vâlcea, respectiv judecătoriile Bârlad (doi judecători din cadrul instanței), Buftea, Onești și Oradea au transmis puncte de vedere din care se desprind opinii contrare celei majoritare.

Astfel, opinia magistraților Tribunalului Ilfov și Judecătoriei Buftea a fost în sensul că actul de regularizare va constitui corp comun cu rechizitoriul, dar omisiunea verificării este sancționată doar cu nulitatea relativă, astfel că ar putea interveni chiar și în faza procesuală a contestației.

Judecătorii din cadrul Tribunalului Vâlcea au susținut, în legătură cu termenul în care prim-procurorul verifică legalitatea și temeinicia actului de remediere a neregularităților, că verificarea se face urgent, chiar dacă textul de lege nu prevede.

Judecătorii din cadrul Judecătoriei Oradea au apreciat că verificarea actului de regularizare sub aspectul legalității și temeiniciei de către procurorul ierarhic superior trebuie să fie realizată înainte de transmiterea actului la dosar.

Magistrații din cadrul Judecătoriei Onești au opinat în sensul că verificarea poate fi făcută oricând în faza camerei preliminare, inclusiv în calea de atac a contestației, iar doi dintre judecătorii din cadrul Judecătoriei Bârlad au apreciat că verificarea se face până la termenul acordat de judecătorul de cameră preliminară în ședință, pentru a verifica dacă au fost remediate sau nu neregularitățile actului de sesizare.

Răspunsurile curților de apel Bacău, Brașov, Cluj, Constanța, Galați, Târgu Mureș și Suceava cuprind doar mențiunea neidentificării, în jurisprudența acestora ori, după caz, a instanțelor din circumscripție, a unor hotărâri relevante pentru problema de drept ce face obiectul sesizării.

V. Opinia specialiștilor consultați

În conformitate cu dispozițiile art. 476 alin. (10) raportate la art. 473 alin. (5) din Codul de procedură penală a fost solicitată specialiștilor în drept penal opinia asupra chestiunii de drept supuse examinării.

a) Departamentul de Drept public din cadrul Facultății de Drept a Universității de Vest din Timișoara a opinat în sensul că termenul de 5 zile prevăzut de art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală este un termen de decădere.

Legiuitorul nu indică expres actul juridic prin care se poate face remedierea neregularităților actului de sesizare, astfel încât nici interpretul nu poate să distingă; actul de remediere trebuie să poarte viza de verificare a procurorului ierarhic superior, iar termenul-limită până la care poate interveni este cel de 5 zile, care curge de la comunicarea copiei încheierii judecătorului de cameră preliminară, conform art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală.

Cu privire la natura juridică a termenului de 5 zile în cadrul căruia procurorul remediază neregularitățile actului de sesizare, s-a susținut că art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală nu lasă loc de interpretare. Această normă legală instituie un drept al procurorului de a remedia eventualele neregularități ale rechizitoriului. În măsura în care se constată anumite neregularități ale rechizitoriului, care atrag imposibilitatea stabilirii obiectului sau a limitelor judecării, legea nu instituie direct obligativitatea restituirii cauzei la procuror, ci îi dă dreptul acestuia să remedieze aceste neregularități. S-a arătat că procurorul beneficiază de o facultate de opțiune, în sensul de a solicita restituirea cauzei la parchet sau de a menține dispoziția de trimitere în judecată, prerogativă similară exercitării unui drept.

Scopul normei este, prin urmare, acela de a evita, în această situație, restituirea cauzei, reluarea urmăririi penale și emiterea unui nou rechizitoriu și de a permite procurorului să mențină dispoziția de trimitere în

judecată în baza rechizitoriului inițial, neregulat întocmit, dar remediat ulterior în cadrul procedurii de cameră preliminară.

Acest drept nu se poate manifesta, însă, oricând și în orice condiții, ci procurorul trebuie să îl exercite numai în termenul legal de 5 zile.

Față de scopul normei, care este acela de a menține sesizarea instanței cu rechizitoriul inițial întocmit și de a evita restituirea cauzei și reluarea urmăririi penale, dar și față de interpretarea literală a textului, rezultă că termenul de 5 zile este unul imperativ, de decădere, care trebuie respectat de procuror.

În ceea ce privește felul actului procesual prin care se realizează remedierea, s-a făcut trimitere la opinia potrivit căreia este vorba despre un act sui-generis, care poate fi o ordonanță, o adresă, un proces-verbal, fiind mai puțin importantă denumirea sa juridică, precum și la opinia potrivit căreia ar trebui efectiv refăcut rechizitoriul inițial, care va fi depus din nou la instanță, dar care nu poate fi considerat un nou act de sesizare.

S-a susținut că legiuitorul nu indică expres actul juridic prin care se poate face remedierea, astfel încât nici interpretul nu poate să distingă. Prin urmare, indiferent că este numit ordonanță, adresă, proces-verbal, este important ca prin respectivul înscris să se procedeze la remedierea neregularităților constatate. Nu se poate emite, însă, un nou rechizitoriu în această procedură.

Referitor la chestiunea verificării actului pentru legalitate și temeinicie de către procurorul ierarhic superior și a termenului-limită până la care ar interveni această verificare, s-a susținut, în primul rând, că legiuitorul nu impune expres condiția verificării înscrisului de remediere de către procurorul ierarhic superior. Având în vedere că prin act se remediază neregularitățile unui rechizitoriu, s-a opinat, însă, că trebuie să existe o simetrie de formă a actului remediu cu rechizitoriul, cel dintâi urmând să poarte viza procurorului ierarhic superior, pentru ca acesta să verifice dacă el conține noi dispoziții sau soluții ale procurorului ori dacă modifică sau nu substanța acuzațiilor formulate.

Termenul-limită până la care poate interveni o atare remediere este termenul de cinci zile, care curge de la comunicarea copiei încheierii judecătorului de cameră preliminară, conform art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală. Întrucât art. 348 din Codul de procedură penală prevede expres că, în etapa contestației în camera preliminară, se aplică dispozițiile art. 345-346 din Codul de procedură penală, rezultă că, în calea de atac, există un termen distinct de cinci zile în care se pot remedia neregularitățile rechizitoriului și care curge de la data comunicării copiei încheierii judecătorului de cameră preliminară.

b) Universitatea "Lucian Blaga" din Sibiu - Facultatea de Drept a opinat că termenul de 5 zile prevăzut de dispozițiile art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală este un termen cu caracter mixt, având elemente care ar putea fi caracterizate ca specifice atât termenelor de recomandare, cât și de decădere, că remedierea neregularităților actului de sesizare trebuie realizată de către procuror prin ordonanță, și nu prin alt act procesual, iar actul procesual de remediere nu trebuie verificat de către procurorul ierarhic superior.

Cu privire la natura juridică a termenului de 5 zile în cadrul căruia procurorul remediază neregularitățile actului de sesizare, s-a susținut că dispozițiile procesual-penale care reglementează procedura camerei preliminare prevăd, în art. 346 alin. (3) din Codul de procedură penală, că judecătorul de cameră preliminară va restitui cauza la parchet dacă rechizitoriul este neregularitar întocmit, iar neregularitatea nu a fost remediată de procuror în termenul de 5 zile menționat, doar dacă acea neregularitate atrage imposibilitatea stabilirii obiectului sau a limitelor judecății.

Per a contrario, dacă neregularitatea actului de sesizare nu atrage imposibilitatea stabilirii obiectului sau a limitelor judecății, judecătorul de cameră preliminară ar putea restitui cauza la parchet numai dacă procurorul "nu răspunde în termenul prevăzut de aceleași dispoziții", adică rămâne în pasivitate totală. Prin urmare, dacă procurorul ar răspunde solicitării adresate de judecătorul de cameră preliminară în termen de 5 zile, cerându-i acestuia să prelungească termenul în care să remedieze neregularitățile, nu există vreun impediment legal pentru ca această durată de 5 zile să nu poată fi depășită, iar neregularitățile constatate să poată fi apoi

remediate.

În acest sens, s-a arătat că, dacă legiuitorul ar fi avut în vedere ca de fiecare dată, indiferent de situație, depășirea termenului de 5 zile pentru remedierea neregularităților actului de sesizare să fie sancționată cu restituirea cauzei la parchet, nu ar fi utilizat expresia "procurorul (...) nu răspunde în termenul prevăzut de aceleași dispoziții", ci ar fi utilizat un limbaj mai precis, de exemplu, menționând că procurorul nu a înlăturat neregularitățile actului de sesizare. În schimb, folosirea verbului "nu răspunde" poate fi interpretată drept o rămânere în pasivitate a procurorului care fie omite să remedieze neregularitățile constatate, fie ignoră total încheierea judecătorului de cameră preliminară.

În ceea ce privește felul actului procesual prin care se realizează remedierea s-a susținut că acesta trebuie să fie o ordonanță, deoarece din nicio dispoziție legală nu reiese că procurorul ar putea întocmi un nou rechizitoriu în aceeași cauză, excepție făcând situația în care cauza a fost restituită parchetului.

Din interpretarea sistematică a dispozițiilor Codului de procedură penală rezultă că procurorul poate să rezolve cauzele prin rechizitorii sau ordonanțe de clasare sau de renunțare la urmărirea penală. Mutatis mutandis, remedierea neregularităților constatate trebuie realizată prin ordonanță deoarece, conform art. 286 din Codul de procedură penală, "procurorul dispune asupra actelor și măsurilor procesuale și soluționează cauza prin ordonanță, dacă legea nu prevede altfel". Or, în situația analizată, legea nu prescrie care este actul procesual prin care se înlătură neregularitățile sesizării.

Referitor la chestiunea verificării actului pentru legalitate și temeinicie de către procurorul ierarhic superior și a termenului-limită până la care ar interveni această verificare, s-a susținut că actul procesual de remediere nu are o valoare echivalentă rechizitoriului și nu trebuie verificat de către procurorul ierarhic superior.

În acest sens, s-a arătat că rechizitoriul este actul prin care procurorul dispune trimiterea în judecată și, totodată, reprezintă actul de sesizare a instanței, iar niciun alt act al procurorului nu are această dublă aptitudine conferită de lege. Datorită importanței pe care o are rechizitoriul în rezolvarea cauzelor, legiuitorul a impus ca el să fie verificat sub aspectul legalității și temeiniciei de către prim-procurorul parchetului sau de către procurorul ierarhic superior, după caz.

Dacă s-ar accepta soluția ca remedierea neregularităților actului de sesizare să se realizeze prin ordonanță și nu prin alt act procesual, concluzia care se impune este aceea că ordonanța prin care procurorul înlătură acele neregularități nu mai trebuie verificată sub aspectul legalității și temeiniciei, întrucât legiuitorul impune această formalitate doar în cazul rechizitoriilor. O ordonanță de remediere a neregularităților nu reprezintă un nou act de sesizare a instanței și nici o nouă dispoziție de trimitere în judecată, acestea fiind dispuse prin rechizitoriu.

c) Universitatea "Alexandru Ioan Cuza" din Iași, Facultatea de Drept, a apreciat că sesizarea este inadmisibilă, nefiind îndeplinită condiția existenței unei veritabile chestiuni de drept.

În acest sens, s-a arătat că dispozițiile legale a căror interpretare este solicitată sunt clare, neechivoce, iar aplicarea corectă a dreptului se impune într-un mod atât de evident încât nu lasă loc de îndoială cu privire la modul de soluționare a întrebării adresate.

De la intrarea în vigoare a Codului de procedură penală, doctrina și practica judiciară au contribuit la interpretarea dispozițiilor legale ce reglementează faza de cameră preliminară, în prezent existând consens cu privire la faptul că termenul de 5 zile reglementat de dispozițiile art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală este un termen procedural imperativ, că remedierea se poate realiza fie printr-o ordonanță, fie printr-un act de sine stătător, precum și că actul de remediere trebuie să fie verificat de către procurorul ierarhic superior.

Pe fondul chestiunilor cu a căror dezlegare a fost sesizată instanța supremă, s-a apreciat că termenul prevăzut de art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală este un termen procedural imperativ, că remedierea se realizează printr-un act de remediere sui-generis, ce trebuie verificat pentru legalitate și temeinicie de către procurorul ierarhic superior cu respectarea intervalului prevăzut de dispozițiile art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală.

Cu privire la natura juridică a termenului de 5 zile în care procurorul remediază neregularitățile actului de sesizare, s-a apreciat că termenul prevăzut de art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală este un termen procedural imperativ, caracter ce rezultă din dispozițiile art. 346 alin. (3) lit. c) din Codul de procedură penală, care prevăd soluția de restituire obligatorie a cauzei la parchet, în situația în care procurorul nu răspunde în termenul prevăzut de lege.

Contrar opiniei instanței care a formulat sesizarea, s-a apreciat că lipsa răspunsului în termenul de 5 zile de la comunicarea încheierii prin care s-au constatat neregularități ale actului de sesizare nu atrage decăderea din dreptul de a dispune trimiterea în judecată, ci decăderea din dreptul de a remedia, în faza de cameră preliminară, neregularitățile sesizării, urmând a se dispune restituirea cauzei la parchet pentru lipsa mențiunii, formulată în termenul legal, de menținere, de către procuror, a dispoziției de trimitere în judecată.

Cu privire la felul actului de remediere, s-a apreciat că acesta ar trebui, în principiu, să îmbrace forma unui act de sine stătător, cu această denumire. El este un document modificator al rechizitoriului care, împreună cu acesta, stabilește limitele investiției instanței. Dacă s-ar considera că remedierea rechizitoriului se va realiza printr-un act distinct cu această denumire, implicit acesta trebuie să fie și verificat sub aspectul legalității și temeiniciei de către procurorul ierarhic superior, în respectarea principiului simetriei actelor juridice.

Referitor la chestiunea verificării actului pentru legalitate și temeinicie de către procurorul ierarhic superior și a termenului-limită până la care ar interveni această verificare, s-a apreciat ca actul de remediere a rechizitoriului trebuie verificat sub aspectul legalității și temeiniciei de către conducătorul unității de parchet sau, după caz, de către procurorul ierarhic superior.

Obligativitatea verificării este consecința modificării conținutului actului de sesizare. Principiul simetriei actelor juridice impune cu puterea evidenței necesitatea ca actul modificator să îndeplinească aceleași condiții de formă precum actul modificat.

Referitor la termenul în care actul de remediere a neregularităților trebuie verificat de către procurorul ierarhic superior, s-a arătat că legea nu reglementează expres un astfel de termen. Cu toate acestea, procurorul ierarhic superior va fi ținut de termenul de 5 zile de la comunicarea încheierii prin care s-au constatat neregularități pentru a verifica legalitatea și temeinicia actului de remediere și a-l comunica la dosarul aflat în faza de cameră preliminară.

VI. Examenul jurisprudenței în materie

1. Jurisprudența națională relevantă

În materialul transmis de curțile de apel au fost identificate mai multe hotărâri judecătorești relevante pentru problemele de drept ridicate în speță, urmând a fi prezentate cu titlu exemplificativ, raportat la fiecare problemă abordată.

1.1. În ceea ce privește natura juridică a termenului de 5 zile prevăzut de art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală, jurisprudența transmisă este în sensul că acest termen este unul imperativ, de decădere, a cărui încălcare atrage restituirea cauzei la procuror (în acest sens sunt, exemplificativ, Încheierea din 23 aprilie 2019, pronunțată de Tribunalul București - Secția I penală, în Dosarul nr. 42.163/3/2016/a1*; Încheierea nr. 250/CP din 26 iunie 2019, pronunțată de Tribunalul Ilfov - Secția penală în Dosarul nr. 3.137/93/2018/a1; Încheierea nr. 234 din 16 decembrie 2015, pronunțată de Tribunalul Suceava - Secția penală în Dosarul nr. 3.272/86/2012*; Încheierea din 4 noiembrie 2020, pronunțată de Judecătoria Zărnești în Dosarul nr. 1.873/338/2020/a1).

1.2. Cu privire la felul actului procesual prin care se realizează remedierea neregularităților constatate de către judecătorul de cameră preliminară, în jurisprudența transmisă s-au identificat soluții diverse, potrivit cărora regularizarea se poate realiza prin:

- ordonanță: de exemplu, Încheierea nr. 53/CP din 25 iunie 2019, pronunțată de Curtea de Apel Brașov - Secția penală în Dosarul nr. 3.927/62/2018/a1; Încheierea nr. 169/CP din 26 noiembrie 2021, pronunțată de Curtea de

Apel Braşov - Secţia penală în Dosarul nr. 58/62/2021/a2; Încheierea din 7 ianuarie 2022, pronunţată de Curtea de Apel Ploieşti - Secţia penală şi pentru cauze cu minori şi de familie în Dosarul nr. 661/42/2020/a1;

- referat: de exemplu, Încheierea nr. 17 din 21 aprilie 2021, pronunţată de Tribunalul Olt - Secţia penală în Dosarul nr. 67/104/2021/a1; Încheierea din 17 septembrie 2018, pronunţată de Tribunalul Dolj - Secţia penală în Dosarul nr. 9.923/63/2017/a1; Încheierea din 15 ianuarie 2019, pronunţată de Tribunalul Ialomiţa - Secţia penală în Dosarul nr. 1.422/98/2018/a1;

- adresă: de exemplu, Încheierea nr. 3 din 9 ianuarie 2017, pronunţată de Tribunalul Vâlcea - Secţia penală în Dosarul nr. 946/90/2016/a1;

- supliment rechizitoriu: de exemplu, Încheierea nr. 89 din 12 iulie 2017, pronunţată de Tribunalul Vâlcea - Secţia penală în Dosarul nr. 453/241/2016/a1; Încheierea nr. 11/CP din 5 februarie 2021, pronunţată de Curtea de Apel Braşov - Secţia penală în Dosarul nr. 1.802/62/2019/a1*;

- un act sui-generis, considerându-se că nu are relevanţă felul actului emis, întrucât dispoziţiile legale nu prevăd acest aspect: Încheierea nr. 11/CP din 5 februarie 2021, pronunţată de Curtea de Apel Braşov - Secţia penală în Dosarul nr. 1.802/62/2019/a1*; Încheierea nr. 136/CP din 4 noiembrie 2021, pronunţată de Curtea de Apel Braşov - Secţia penală în Dosarul nr. 166/119/2018/a1; Încheierea din data de 28 iulie 2021, pronunţată de Judecătoria Braşov - Secţia penală în Dosarul nr. 21.422/197/2020/a1.

1.3. Cu privire la necesitatea verificării actului de remediere de către procurorul ierarhic superior şi termenul în care trebuie să intervină verificarea, din jurisprudenţa transmisă s-a conturat opinia conform căreia actul de remediere trebuie verificat pentru legalitate şi temeinicie de către procurorul ierarhic superior (în acest sens, exemplificativ, Încheierea din data de 11 mai 2016, pronunţată de Tribunalul Sălaj - Secţia penală în Dosarul nr. 2.286/84/2015; Încheierea din data de 28 iulie 2021, pronunţată de Judecătoria Braşov - Secţia penală în Dosarul nr. 21.422/197/2020/a1; Încheierea din data de 10 iunie 2021, pronunţată de Judecătoria Râmnicu Sărat), nefiind identificate hotărâri în care să fi fost analizat termenul în care trebuie efectuată această verificare.

2. Jurisprudenţa Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie

2.1. Din perspectiva deciziilor obligatorii, menite să asigure unificarea practicii judiciare, a fost identificată Decizia nr. 11 din 12 septembrie 2018, pronunţată de Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 907 din 29 octombrie 2018, relevantă sub aspectul uneia dintre problemele de drept sesizate.

2.2. În ceea ce priveşte deciziile de speţă, la nivelul Secţiei penale a Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie au fost identificate următoarele hotărâri în care a fost analizată problema de drept supusă dezlegării:

- Încheierea nr. 977 din 11 noiembrie 2014, pronunţată de Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie - Secţia penală, prin care s-a reţinut că "dispoziţiile art. 345 alin. (2) şi (3) din Codul de procedură penală nu prevăd cu claritate forma în care parchetul trebuie să remedieze neregularităţile rechizitoriului.

Pe de altă parte, aceste prevederi nu indică nici necesitatea «refacerii» actului de sesizare, aşa încât din interpretarea literală reiese că cerinţa este satisfăcută şi atunci când parchetul nu procedează la întocmirea unui nou rechizitoriu, ci comunică judecătorului de cameră preliminară un răspuns la solicitarea exprimată prin încheierea motivată de constatare a neregularităţii actului de sesizare. Această concluzie este susţinută şi de interpretarea teleologică a dispoziţiilor ce reglementează verificarea actului de sesizare în camera preliminară, având în vedere că rechizitoriul a fost întocmit şi comunicat inculpaţilor, fiind supus cenzurii atât pe baza cererilor şi excepţiilor invocate de către persoanele trimise în judecată, cât şi a excepţiilor invocate din oficiu de către judecător.

În plus, nu trebuie omis faptul că procedura prevăzută de art. 345 alin. (2) şi (3) din Codul de procedură penală constituie un remediu, fiind reglementată cu scopul de a evita restituirea cauzei la parchet, impunându-se ca dispoziţiile art. 345 din Codul de procedură penală să fie interpretate prin coroborare cu dispoziţiile art. 280 alin.

(3) din Codul de procedură penală din materia nulității, care prevăd posibilitatea refacerii actului lovit de nulitate. (...) Drept urmare, din punct de vedere formal, poate fi acceptată îndreptarea acestor neregularități printr-un răspuns al parchetului care conține precizări, lămuriri sau completări ale actului de sesizare, nefiind necesară refacerea în integralitate a rechizitoriului.

În același timp, dată fiind importanța acestor precizări, care vor face corp unitar cu rechizitoriul, având valoare egală cu actul de sesizare, cu toate consecințele prevăzute de lege, este necesar ca acest răspuns să îndeplinească toate condițiile de formă ale rechizitoriului, inclusiv cele referitoare la verificarea legalității și temeiniciei de către procurorul ierarhic superior, în conformitate cu dispozițiile art. 328 alin. (1) teza a II-a din Codul de procedură penală".

- Încheierea nr. 339 din 16 martie 2015, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Secția penală, prin care s-a reținut, sub aspectul actului prin care procurorul de caz a înțeles să remedieze neregularitățile rechizitoriului constatate de judecătorul de cameră preliminară, că din conținutul alin. (3) al art. 345 din Codul de procedură penală rezultă că legiuitorul nu prevede în mod expres felul actului prin care procurorul remediază neregularitățile actului de sesizare.

Prevederile art. 286 alin. (1) din Codul de procedură penală stipulează expres că "Procurorul dispune asupra actelor sau măsurilor procesuale și soluționează cauza prin ordonanță, dacă legea nu prevede altfel". Prin art. 327 din același cod, referitor la rezolvarea cauzelor, legiuitorul a arătat felul actelor procedurale, respectiv rechizitoriu prin care se dispune trimiterea în judecată, dacă din materialul de urmărire penală rezultă că fapta există, a fost săvârșită de inculpat și acesta răspunde penal, respectiv ordonanță prin care clasează sau renunță la urmărire, potrivit dispozițiilor legale.

Așadar, pe cale de interpretare sistematică a normelor mai sus menționate, neexistând reglementat felul actului procedural în ipoteza dispozițiilor art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală, remediarea neregularităților actului de sesizare poate avea loc fie pe calea unor precizări, fie prin comunicarea rechizitoriului inițial completat cu mențiunile arătate de judecătorul de cameră preliminară, și nu a unui nou rechizitoriu, care poate fi emis numai atunci când se dispune soluția restituirii prevăzută de art. 346 alin. (3) lit. a) din Codul de procedură penală.

3. Jurisprudența Curții Constituționale

Nu au fost identificate decizii relevante în problema de drept supusă analizei.

VII. Jurisprudența relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului

Nu au fost identificate decizii relevante în problema de drept analizată.

VIII. Jurisprudența relevantă a Curții de Justiție a Uniunii Europene

Referitor la chestiunea de drept supusă dezlegării, a fost identificată Hotărârea din data de 21 octombrie 2021 a Curții de Justiție a Uniunii Europene în Cauza C-282/20, prin care s-a statuat că articolul 6 alineatul (3) din Directiva 2012/13/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 mai 2012 privind dreptul la informare în cadrul procedurilor penale și articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene trebuie interpretate în sensul că se opun unei legislații naționale care nu prevede o cale procedurală ce permite să se remedieze după ședința preliminară într-o cauză penală neclaritățile și lacunele din conținutul rechizitoriului care aduc atingere dreptului persoanei acuzate de a i se comunica informații detaliate cu privire la acuzare.

Articolul 6 alineatul (3) din Directiva 2012/13 și articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene trebuie interpretate în sensul că instanța de trimitere este obligată să efectueze, în măsura posibilului, o interpretare conformă a legislației naționale privind modificarea acuzării care să permită procurorului să remedieze neclaritățile și lacunele din conținutul rechizitoriului în cadrul ședinței de judecată, protejând în același timp în mod activ și real dreptul la apărare al persoanei acuzate. Numai în cazul în care consideră că o interpretare conformă în acest sens nu este posibilă, instanța de trimitere trebuie să lase neaplicată dispoziția națională care interzice suspendarea procedurii judiciare și trimiterea cauzei la procuror

pentru ca acesta să întocmească un nou rechizitoriu.

IX. Direcția legislație, studii, documentare și informatică juridică din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a comunicat că a fost identificată practică judiciară cu privire la problema de drept supusă dezlegării, respectiv Încheierea nr. 339 din 16 martie 2015 și Încheierea nr. 977 din 11 noiembrie 2014, atașate adresei înaintate, fără a formula un punct de vedere.

X. Punctul de vedere exprimat de Ministerul Public - Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția judiciară, este în sensul că sesizarea instanței este inadmisibilă, nefiind îndeplinită condiția de admisibilitate privind existența unei chestiuni de drept ce ar necesita lămuriri sau interpretări.

În jurisprudența Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală s-a statuat cu privire la înțelesul ce trebuie atribuit sintagmei "chestiune de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei", regăsită în cuprinsul art. 475 din Codul de procedură penală.

S-a subliniat, sub un prim aspect, că sesizarea în procedura întrebării prealabile trebuie efectuată doar în situația în care, în cursul soluționării unei cauze penale, se pune problema interpretării și aplicării unor dispoziții legale neclare, echivoce și care ar putea da naștere mai multor soluții. Per a contrario, procedura nu poate fi folosită atunci când aplicarea corectă a dreptului se impune într-un mod atât de evident încât nu lasă loc de îndoială.

Referitor la chestiunea de drept a cărei dezlegare se solicită, s-a susținut că nu reprezintă o reală problemă generată de dificultăți de interpretare a unor dispoziții legale ori de opinii divergente exprimate și argumentate juridic.

Astfel, în literatura de specialitate, termenul de 5 zile prevăzut de art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală, în cadrul căruia procurorul remediază neregularitățile actului de sesizare, este considerat termen procedural și imperativ, în sensul art. 268 alin. (1) din Codul de procedură penală, calculat potrivit art. 269 alin. (1), (2) și (4) și art. 270 alin. (3) din același cod.

Termenul de 5 zile sus-menționat este, de asemenea, apreciat ca fiind un termen de decădere, legal și maximal, pe care judecătorul de cameră preliminară nu îl poate prelungi, din oficiu sau la solicitarea procurorului.

S-a considerat că decăderea operează cu privire la posibilitatea procurorului de a remedia neregularitățile actului de sesizare, fiind urmată de o soluție procesuală specifică materiei camerei preliminare, respectiv restituirea cauzei la parchet.

Posibilitatea ulterioară a procurorului de a întocmi un nou rechizitoriu, care să respecte exigențele judecătorului de cameră preliminară cu privire la regularitatea actului de sesizare, nu îl exonerează pe acesta de obligația de a formula, la momentul sesizării inițiale, o acuzație clară, care să permită stabilirea obiectului și a limitelor judecătii și să fie de natură a învesti instanța de judecată.

Cu privire la felul actului de remediere, s-a susținut că, în doctrină, s-a exprimat, în mod izolat, opinia că actul de remediere a rechizitoriului nu poate fi decât un alt rechizitoriu, argumentându-se că soluția s-ar impune din perspectiva simetriei formelor, că prin emiterea unui alt tip de act este încălcat principiul unicității soluției procurorului la terminarea urmăririi penale, că rechizitoriul rămas la dosarul cauzei ar fi în continuare unul neregularitar întocmit, precum și că prin emiterea a două acte distincte în care sunt descrise faptele este adâncit caracterul ambiguu, imprecis al rechizitoriului, înțelegerea acuzațiilor fiind cu atât mai dificilă.

În literatura de specialitate, opinia cvasiunanimă este însă în sensul că actul prin care se remediază rechizitoriul nu poate fi în niciun caz un alt rechizitoriu. În argumentarea acestei soluții s-a arătat că emiterea rechizitoriului poate fi realizată numai la finalizarea urmăririi penale, or, urmărirea penală nu a fost reluată, că refacerea rechizitoriului presupune anularea lui, însă constatarea unor neregularități nu echivalează cu constatarea nulității actului, iar rechizitoriul inițial a produs deja efecte juridice specifice.

Astfel, remedierea neregularităților actului de sesizare nu se realizează printr-un nou rechizitoriu, ci printr-un act

distinct (referat, note, precizări, ordonanță de remediere a neregularităților rechizitoriului), fiind însă necesară confirmarea de către procurorul ierarhic superior a actului prin care procurorul de caz comunică judecătorului de cameră preliminară menținerea dispoziției de trimitere în judecată. Precizările conținute de actul prin care procurorul afirmă că a remediat neregularitățile constatate de judecător, făcând corp comun cu acesta și având aceeași valoare juridică, trebuie să satisfacă toate condițiile de formă ale rechizitoriului, inclusiv cele referitoare la verificarea legalității și temeiniciei de către procurorul ierarhic superior, conform art. 328 alin. (1) teza a doua din Codul de procedură penală.

De asemenea, s-a apreciat că verificarea legalității și temeiniciei precizărilor făcute de procuror, în procedura prevăzută de art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală, trebuie realizată în termenul de 5 zile prevăzut de textul de lege menționat. O atare soluție decurge din interpretarea teleologică a dispozițiilor art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală, care au ca scop obținerea, într-un termen scurt, a unei poziții procesuale a parchetului cu privire la dispoziția de trimitere în judecată. Astfel, termenul de 5 zile are în vedere procedura de remediere a neregularităților rechizitoriului, privită în ansamblul său, în sensul că în acest termen trebuie parcurse ambele cerințe de legalitate descrise anterior, cerințe care presupun exercitarea unor atribuții atât de către procurorul de caz (îndreptarea neregularităților constatate de judecătorul de cameră preliminară și menținerea dispoziției de trimitere în judecată), cât și de către procurorul ierarhic superior (confirmarea actului emis de procuror).

Prin urmare, raportat la conținutul și interpretarea dispozițiilor legale existente în materie, s-a susținut că problema relevată de instanța de sesizare nu reprezintă o veritabilă chestiune de drept, aspect care atrage inadmisibilitatea sesizării.

XI. Dispoziții legale incidente

- Codul de procedură penală

Procedura în camera preliminară

Art. 345. - (3) *În cazul în care judecătorul de cameră preliminară constată neregularități ale actului de sesizare sau în cazul în care sancționează potrivit art. 280-282 actele de urmărire penală efectuate cu încălcarea legii ori dacă exclude una sau mai multe probe administrate, în termen de 5 zile de la comunicarea încheierii, procurorul remediază neregularitățile actului de sesizare și comunică judecătorului de cameră preliminară dacă menține dispoziția de trimitere în judecată ori solicită restituirea cauzei."*

Cuprinsul rechizitoriului

Art. 328. - (1) *Rechizitoriul se limitează la fapta și persoana pentru care s-a efectuat urmărirea penală și cuprinde în mod corespunzător mențiunile prevăzute la art. 286 alin. (2), datele privitoare la fapta reținută în sarcina inculpatului și încadrarea juridică a acesteia, probele și mijloacele de probă, cheltuielile judiciare, mențiunile prevăzute la art. 330 și 331, dispoziția de trimitere în judecată, precum și alte mențiuni necesare pentru soluționarea cauzei. Rechizitoriul este verificat sub aspectul legalității și temeiniciei de prim-procurorul parchetului sau, după caz, de procurorul general al parchetului de pe lângă curtea de apel, iar când a fost întocmit de acesta, verificarea se face de procurorul ierarhic superior. Când a fost întocmit de un procuror de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, rechizitoriul este verificat de procurorul-șef de secție, iar când a fost întocmit de acesta, verificarea se face de către procurorul general al acestui parchet. În cauzele cu arestați, verificarea se face de urgență și înainte de expirarea duratei arestării preventive. (...)"*

Consecințele nerespectării termenului

Art. 268. - (1) *Când pentru exercitarea unui drept procesual legea prevede un anumit termen, nerespectarea acestuia atrage decăderea din exercițiul dreptului și nulitatea actului făcut peste termen.*

(2) *Când o măsură procesuală nu poate fi luată decât pe un anumit termen, expirarea acestuia atrage de drept încetarea efectului măsurii.*

(3) *Pentru celelalte termene procedurale se aplică, în caz de nerespectare, dispozițiile privitoare la nulități."*

XII. Opinia judecătorului-raportor

Opinia exprimată de judecătorul-raportor a fost în sensul admiterii sesizării formulate de Tribunalul Braşov - Secţia penală în Dosarul nr. 13.117/197/2019/a1, prin care se solicită pronunţarea unei hotărâri prealabile numai pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept: "dacă actul trebuie verificat pentru legalitate şi temeinicie de către procurorul ierarhic superior şi care este termenul-limită până la care ar putea interveni această verificare?", şi stabilirii că actul prin care procurorul remediază neregularităţile rechizitoriului, în condiţiile prevăzute de art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală, nu este supus verificării pentru legalitate şi temeinicie de către procurorul ierarhic superior. Referitor la chestiunea de drept: "care este natura juridică a termenului de 5 zile în cadrul căruia procurorul remediază neregularităţile actului de sesizare; care este felul actului procesual prin care se realizează remediarea?", judecătorul-raportor a opinat în sensul respingerii, ca inadmisibilă, a sesizării formulate sub acest aspect.

XIII. Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie

Examinând sesizarea formulată de Tribunalul Braşov - Secţia penală în Dosarul nr. 13.117/197/2019/a1, raportul întocmit de judecătorul-raportor şi chestiunea de drept ce se solicită a fi dezlegată, reţine următoarele:

Cu privire la admisibilitatea sesizării:

În conformitate cu dispoziţiile art. 475 din Codul de procedură penală, "Dacă, în cursul judecăţii, un complet de judecată al Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, al curţii de apel sau al tribunalului, investit cu soluţionarea cauzei în ultimă instanţă, constatând că există o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluţionarea pe fond a cauzei respective şi asupra căreia Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie nu a statuat printr-o hotărâre prealabilă sau printr-un recurs în interesul legii şi nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluţionare, va putea solicita Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie să pronunţe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată".

Ca urmare, admisibilitatea sesizării formulate în procedura pronunţării unei hotărâri prealabile este condiţionată de îndeplinirea cumulativă a următoarelor cerinţe:

- instanţa care a formulat întrebarea, din categoria instanţelor anterior enumerate, să fie investită cu soluţionarea cauzei în ultimul grad de jurisdicţie;
- soluţionarea pe fond a cauzei să depindă de lămurirea chestiunii de drept ce face obiectul sesizării;
- problema de drept supusă analizei să nu fi primit o rezolvare anterioară printr-o hotărâre prealabilă sau printr-un recurs în interesul legii şi să nu facă obiectul unui asemenea recurs în curs de soluţionare.

În speţă, este îndeplinită prima condiţie analizată, referitoare la existenţa unei cauze pendinte aflate în curs de judecată în ultimă instanţă, Tribunalul Braşov - Secţia penală fiind investit, în Dosarul nr. 13.117/197/2019/a1, în procedura de cameră preliminară, cu soluţionarea contestaţiilor formulate de Ministerul Public - Parchetul de pe lângă Judecătoria Braşov şi inculpaţii F.(M).I., T.Z. şi T.A. împotriva Încheierii din data de 9 iulie 2021 a Judecătoriei Braşov.

De asemenea, este îndeplinită şi cea de-a treia condiţie enunţată, întrucât chestiunea de drept ce face obiectul sesizării - în toate cele patru componente ale sale, astfel cum au fost identificate de către instanţa de trimitere - nu a primit o rezolvare printr-o hotărâre prealabilă anterioară sau printr-un recurs în interesul legii şi nici nu face obiectul unui asemenea recurs.

În schimb, cerinţa referitoare la aptitudinea dezlegării prealabile solicitate de a avea legătură cu modul de rezolvare a fondului cauzei este îndeplinită parţial, numai sub aspectul clarificării măsurii în care actul remediu întocmit în condiţiile prevăzute de art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală este sau nu supus verificării pentru legalitate şi temeinicie, efectuate de către procurorul ierarhic superior.

A. În jurisprudenţa Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală s-a statuat asupra înţelesului ce trebuie atribuit sintagmei "chestiune de drept de a cărei lămurire depinde soluţionarea pe fond a cauzei", regăsită în cuprinsul art. 475 din Codul de procedură penală.

S-a subliniat, sub un prim aspect, că între problema de drept a cărei lămurire se solicită - indiferent dacă ea vizează o normă de drept material sau o dispoziție de drept procesual - și soluția ce urmează a fi dată de către instanța de trimitere trebuie să existe o relație de dependență, în sensul în care decizia instanței supreme să fie de natură a produce un efect concret asupra conținutului hotărârii din procesul principal (Decizia nr. 11 din 2 iunie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 503 din 7 iulie 2014, și Decizia nr. 19 din 15 septembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 769 din 23 octombrie 2014).

În al doilea rând, s-a evidențiat necesitatea ca dezlegarea chestiunii de drept care formează obiectul sesizării să fie determinantă pentru rezolvarea acțiunii penale sau a acțiunii civile în procesul penal, ceea ce presupune ca respectiva chestiune de drept să vizeze, ca regulă, o problemă de drept material de care depinde soluționarea pe fond a cauzei și doar ca excepție o problemă de drept procesual, aceasta din urmă în măsura în care soluția dată respectivei probleme de drept s-ar repercuta semnificativ asupra rezolvării fondului cauzei (Decizia nr. 11 din 12 septembrie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 907 din 29 octombrie 2018).

În fine, s-a apreciat că hotărârile prealabile pronunțate de instanța supremă nu pot conduce la rezolvarea directă a unor chestiuni ce țin de particularitățile factuale ale cauzei și nici la dezlegarea unor probleme pur teoretice, deoarece s-ar crea astfel riscul transformării acestui mecanism de unificare a practicii judiciare fie într-o procedură dilatorie pentru litigii caracterizate, prin natura lor, ca fiind urgente, fie într-o procedură care se va substitui mecanismului recursului în interesul legii (Decizia nr. 17 din 17 martie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 514 din 18 mai 2021).

Din perspectiva acestor argumente teoretice se constată că prima întrebare evidențiată în sesizarea de față, respectiv, "care este natura juridică a termenului de 5 zile în cadrul căruia procurorul remediază neregularitățile actului de sesizare", nu are legătură cu modul de rezolvare a cererilor și excepțiilor invocate în faza camerei preliminare și, cu atât mai puțin, cu soluția ce ar putea fi dată raportului juridic de conflict.

În considerentele încheierii de sesizare, instanța de trimitere a reținut explicit că actul de remediere a neregularităților rechizitoriului a fost comunicat primei instanțe de către Ministerul Public la data de 24 martie 2021, în interiorul termenului prevăzut de art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală. S-a menționat, de asemenea, că termenul de 5 zile a început să curgă la 18 martie 2021, data comunicării către procuror a încheierii prin care Judecătoria Brașov a constatat neregularitatea rechizitoriului sub aspectul modului de descriere a faptelor.

Or, de vreme ce actul remediu întocmit de procuror a fost comunicat judecătorului de cameră preliminară înăuntrul termenului legal de 5 zile, în fața instanței de trimitere nu se ridică problema ipotetică a efectelor nesocotirii acestui interval de timp și, implicit, nici cea a sancțiunii aplicabile în această ultimă ipoteză.

Deși are caracter abstract, chestiunea naturii juridice a termenelor reglementate de legea procesual penală nu influențează, în sine, soluția ce ar putea fi dată fondului cauzei. Analiza conceptuală a unui termen legal, prin prisma caracterului sau a efectelor sale, dobândește relevanță procesuală numai în ipoteza nerespectării sale, ipoteză în care instanțele de judecată trebuie să clarifice consecințele acestei încălcări asupra legalității actelor procesuale efectuate în afara respectivului reper temporal; o atare analiză este lipsită, în schimb, de orice relevanță în situația contrară, în care actele procesuale s-au efectuat în intervalul de timp prescris de lege.

De altfel, rezultă din încheierea de sesizare că nelămurirea instanței de trimitere vizează, în realitate, exclusiv problematica efectelor verificării actului de regularizare a rechizitoriului, de către procurorul ierarhic superior, abia în faza contestației în camera preliminară, chestiune de drept distinctă, ce urmează a fi analizată în cele ce succedă.

Din această perspectivă argumentativă, clarificarea naturii juridice a termenului prevăzut de art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală se relevă, în cauza aflată pe rolul instanței de trimitere, ca o problemă de interes pur teoretic, lipsind relația necesară de dependență între rezolvarea ce ar putea fi dată acestei chestiuni, pe de

o parte, și modul de soluționare a cererilor privitoare la regularitatea rechizitoriului, formulate în faza de contestație a camerei preliminare, pe de altă parte.

Cea de-a doua întrebare adresată instanței supreme - și anume felul actului procesual prin care se realizează remedierea rechizitoriului - reflectă, la rândul său, o abordare teoretică a unei chestiuni care, examinată în contextul particularităților cauzei, nu are, în realitate, o înrâurire propriu-zisă asupra modului de rezolvare a chestiunilor invocate în etapa filtru a procesului penal.

Instanța de trimitere nu este chemată a statua asupra formei procedurale în care s-a materializat voința procurorului de a remedia neregularitățile rechizitoriului, ci asupra măsurii în care actul remediu transmis de acesta, în termen legal, era sau nu supus unei verificări obligatorii prealabile, sub aspectul legalității și temeiniciei, de către procurorul ierarhic superior. Aceasta este problema de drept care a fundamentat, în primă instanță, soluția de restituire a cauzei la procuror și care, criticată fiind ulterior pe calea contestației, urmează a fi cenzurată de către instanța de trimitere.

Numai între dezlegarea cu titlu prealabil a acestei probleme de drept și soluția ce ar putea fi dată fondului problematicii specifice camerei preliminare parcurse în speță există relația de dependență la care face trimitere art. 475 din Codul de procedură penală, ceea ce înseamnă că sesizarea îndeplinește condiția de admisibilitate a legăturii cu soluția ce ar putea fi dată fondului cauzei strict în limitele proprii sus-menționatei chestiuni de drept.

De altfel, rezultă cu evidență că primele două întrebări integrate sesizării de față sunt subordonate, în realitate, răspunsului instanței supreme la întrebarea determinantă privind eventuala obligativitate a verificării pentru legalitate și temeinicie a actului remediu, de către procurorul ierarhic superior. Numai în ipoteza unui răspuns afirmativ la această întrebare ar putea căpăta relevanță chestiunile ce țin de limita temporală a unei atari verificări, efectele nerespectării acestui interval și, eventual, exigențele de formă ale actului remediu.

În fine, se impune a se sublinia că prezervarea scopului urmărit de legiuitor prin reglementarea procedurii hotărârii prealabile reclamă valorificarea, în cadrul examenului de admisibilitate a sesizării, și a elementelor de diferențiere dintre acest mecanism de unificare a practicii judiciare și cel al recursului în interesul legii.

Finalitatea hotărârii preliminare este aceea de a asigura predictibilitate jurisprudenței anterior consolidării unei practici neunitare consistente în rândul instanțelor judecătorești, pe când recursul în interesul legii are menirea de a înlătura o practică neunitară deja intervenită. Așa cum s-a statuat anterior în jurisprudența Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, din modul de reglementare a celui dintâi mecanism de unificare a practicii judiciare rezultă că legiuitorul a înțeles să excludă din sfera acestui demers unificator chestiunile de drept care nu se repercutează semnificativ asupra fondului cauzei, acestea din urmă fiind susceptibile de o interpretare obligatorie numai pe calea recursului în interesul legii (Decizia nr. 11/2018, citată supra).

Prin urmare, în condițiile în care clarificarea naturii juridice a termenului prevăzut de art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală ori a felului actului procesual prin care se remediază rechizitoriul reclamă interpretarea unor chestiuni pur teoretice, lipsite de relevanță practică asupra modului de rezolvare a fondului cauzei, sesizarea formulată sub acest aspect nu îndeplinește cerințele legale de admisibilitate, astfel cum au fost dezvoltate în jurisprudența instanței supreme.

B. În schimb, măsura în care actul de remediere a neregularităților rechizitoriului este supus verificării pentru legalitate și temeinicie efectuate de procurorul ierarhic superior și, în caz afirmativ, termenul-limită în care ar putea interveni această verificare constituie o problemă de drept aflată într-o relație de dependență cu soluția ce ar putea fi dată chestiunilor examinate în camera preliminară.

Încheierea de sesizare nu evidențiază explicit raportul existent între aceste ultime două întrebări, însă argumentația ce stă la baza sesizării și modalitatea de redactare a întrebărilor conduc la concluzia lipsită de echivoc a condiționării chestiunii secunde, a termenului în care ar trebui să intervină verificarea actului remediu,

de un răspuns afirmativ prealabil la întrebarea inițială privind însăși obligativitatea unei atari verificări.

Lipsa verificării de către procurorul ierarhic superior a legalității și temeiniciei ordonanței prin care procurorul a răspuns solicitării judecătorului de cameră preliminară a fost echivalată, în speță, cu neexprimarea unei poziții procesuale valabile de către procuror, constituind argumentul determinant al soluției de restituire a cauzei la procuror.

Dezlegarea prealabilă a acestei probleme de drept ar avea, prin urmare, o înrâurire decisivă nu doar asupra hotărârii finale în camera preliminară, ci, implicit, și asupra evoluției ulterioare a procesului penal. Rechizitoriul constituie actul de sesizare a instanței, prin care se individualizează elementele esențiale ale raportului de conflict. Clarificarea, pe cale de interpretare, a conținutului și sensului normelor relevante pentru legala sa întocmire și, după caz, regularizare este de natură a influența în mod semnificativ dinamica procesului penal și, implicit, modul de soluționare a acțiunii penale.

Prin urmare, chiar dacă efectele dezlegării obligatorii date acestei probleme de drept se repercutează într-un mod indirect asupra rezolvării fondului cauzei, legătura dintre hotărârea preliminară și soluționarea cauzei este suficient de însemnată pentru a se considera îndeplinită condiția de admisibilitate analizată.

În plus, examinarea jurisprudenței relevante și a punctelor de vedere transmise de instanțele judecătorești relevă faptul că problema de drept supusă analizei are potențialul de a genera practică neunitară, în condițiile în care soluțiile instanțelor nu valorifică o interpretare unanimă a prevederilor supuse analizei, iar punctele de vedere exprimate reflectă această divergență.

Cu privire la fondul chestiunii de drept

Problema de drept ce face obiectul prezentei sesizări presupune a se stabili, în esență, dacă, în etapa intermediară prevăzută de art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală, actul prin care procurorul remediază neregularitățile rechizitoriului trebuie verificat și el, sub aspectul legalității și temeiniciei, de către procurorul ierarhic superior.

Nelămurirea instanței de trimitere vizează, așadar, numai exigențele de formă ale actului prin care procurorul regularizează rechizitoriul, nu și ipoteza în care, fără a constata neregularități ale rechizitoriului, judecătorul de cameră preliminară se limitează la a sancționa actele de urmărire penală ori la a exclude una sau mai multe probe administrate, ipoteză ce nu face obiectul analizei de față.

Sub aspectul supus interpretării, dispozițiile art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală se rezumă la a institui obligația procurorului de a remedia neregularitățile actului de sesizare - atunci când judecătorul de cameră preliminară a constatat existența lor - și de a comunica instanței opțiunea sa de a menține dispoziția de trimitere în judecată ori, după caz, de a solicita restituirea cauzei.

Dacă, în cazul rechizitoriului, legiuitorul a normat în mod explicit atât cu privire la cuprinsul, cât și la finalitatea acestui important act procesual prin care se dă o rezolvare cauzei la finalul urmăririi penale, demersul procedural ulterior prin care sunt înlăturate, în faza de cameră preliminară, neregularitățile sale nu a fost reglementat într-o formă la fel de detaliată.

Pe cale de consecință, clarificarea conținutului și sensului dispozițiilor art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală reclamă interpretarea lor prin utilizarea tuturor metodelor de interpretare pertinente, în scopul justei aplicări a legii.

(i) Sub un prim aspect, interpretarea gramaticală a textului conduce la concluzia că legiuitorul a optat pentru o enumerare limitativă a acțiunilor la care este obligat procurorul, în cazul în care judecătorul de cameră preliminară a constatat neregularități ale actului de sesizare. Forma afirmativă a verbelor inserate în prevederile supuse interpretării și utilizarea conjuncției "și" reliefează atât caracterul imperativ, cât și pe cel cumulativ-limitativ al demersurilor procedurale ce incumbă procurorului, care "remediază neregularitățile (...) și comunică judecătorului (...)".

(ii) Din perspectiva unei interpretări istorico-teleologice se observă că instituția camerei preliminare a fost

concepută legislativ, inițial, ca o etapă lipsită de oralitate și nemijlocire, în care cererile și răspunsurile participanților procesuali cu privire la chestiunile analizate în această fază se redactau în formă scrisă.

În expunerea de motive la Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală s-a subliniat că, prin reglementarea acestei instituții, se urmărește rezolvarea chestiunilor care țin de legalitatea trimiterii în judecată și de legalitatea administrării probelor, asigurându-se premisele pentru soluționarea cu celeritate a cauzei în fond. În considerarea acestui deziderat, judecătorului de cameră preliminară i-a fost atribuită normativ funcția de verificare a legalității trimiterii în judecată, prevederile art. 3 alin. (1) lit. c) și art. 54 lit. a) din Codul de procedură penală consacrand competența sa exclusivă sub acest aspect.

Forma actuală a art. 345 din Codul de procedură penală este rezultatul modificărilor aduse prin Legea nr. 75/2016 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 82/2014 pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, modificări menite a asigura transpunerea în legislație a celor statuate prin Decizia nr. 641 din 11 noiembrie 2014 a Curții Constituționale (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 887 din 5 decembrie 2014), sub aspectul necesității de a se asigura părților posibilitatea de a participa la procedura de cameră preliminară, ca o garanție a echității procedurii. În urma acestui demers legislativ, alin. (3) al textului nu a suferit însă modificări de substanță, conținutul său regăsindu-se într-o formă semnificativ asemănătoare în variantele succesive ale Codului de procedură penală.

La rândul său, instituția verificării rechizitoriului de către procurorul ierarhic superior a fost consacrată, într-o formă similară, și în legislația procesual penală în vigoare anterior datei de 1 februarie 2014, regăsindu-se în cuprinsul prevederilor art. 264 alin. 3 din Codul de procedură penală din 1968, astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 356/2006 pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală, precum și pentru modificarea altor legi, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 677 din 7 august 2006.

Opțiunea legiuitorului de a înlătura, prin actul normativ ultim precizat, varianta anterioară de reglementare, în care rechizitoriul era supus nu simplei verificări, ci confirmării procurorului ierarhic superior, s-a grefat, așa cum rezultă din expunerea de motive la Legea nr. 356/2006, pe aprecierea că o astfel de confirmare reprezenta o măsură de control și ingerință din partea conducătorului parchetului, fără a fi însă necesară, de vreme ce procurorul ierarhic superior nu avea atribuția de a întocmi vreunul dintre actele de urmărire penală efectuate în cauză.

Varianta legislativă consacrată prin Legea nr. 356/2006 a fost preluată și de legiuitorul actual, rațiunile care au stat la baza limitării implicării procurorului ierarhic superior la operațiunea de verificare a rechizitoriului menținându-se neschimbate. Menită a da expresie principiului constituțional al controlului ierarhic în activitatea Ministerului Public, implicarea conducătorului unității de parchet în activitatea procurorilor din subordine nu poate nesocoti garanția independenței celor din urmă în soluțiile dispuse, astfel cum este consacrată de prevederile art. 64 alin. (2) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară.

În acest context argumentativ se poate concluziona că, în etapa intermediară a soluționării cererilor și excepțiilor ridicate în camera preliminară, scopul actului de remediere a neregularităților rechizitoriului este acela de a asigura legalitatea deplină a sesizării instanței de judecată, prin înlăturarea unor vicii de formă sau de fond ce s-ar putea repercuta negativ asupra derulării echitabile a procedurii, în ansamblul său.

Deși realizată de către procuror - în calitate de titular al funcției de urmărire penală și deținător al atributului acuzării -, remedierea neregularităților rechizitoriului nu reprezintă însă materializarea unei inițiative procesuale proprii a acestui organ judiciar. O atare activitate procesuală intervine exclusiv la solicitarea judecătorului de cameră preliminară, se desfășoară în limitele strict trasate prin încheierea intermediară de soluționare a cererilor și excepțiilor și este supusă, în fine, cenzurii de legalitate a aceluiași judecător.

În condițiile în care legiuitorul a înțeles să atribuie organului judiciar prevăzut de art. 54 din Codul de procedură penală competența exclusivă de a verifica legalitatea trimiterii în judecată și de a solicita, atunci când constată neregularități ale actului de sesizare, remedierea lor de către procuror, rezultă că judecătorul de cameră

preliminară este unicul îndrituit, de lege lata, să statueze asupra legalității actului remediu și a aptitudinii acestuia de a înlătura, în mod efectiv, aspectele de neregularitate inițială a trimiterii în judecată.

Concluzia este susținută normativ nu doar de conținutul explicit al prevederilor referitoare la competența judecătorului de cameră preliminară, ci și de dispozițiile art. 346 alin. (3) și (4) din Codul de procedură penală. Reglementând soluțiile ce ar putea fi dispuse în etapa finală a camerei preliminare, aceste din urmă prevederi reafirmă intenția legiuitorului de a atribui judecătorului de cameră preliminară competența exclusivă de evaluare a actului remediu, în scopul de a statua dacă el regularizează rechizitoriul, iar, în ipoteza unui răspuns negativ, de a decide în ce măsură neregularitatea persistentă atrage sau nu imposibilitatea stabilirii obiectului ori limitelor judecății, cu consecința restituirii cauzei la procuror sau, dimpotrivă, a începerii judecății.

Plenitudinea de competență a judecătorului de cameră preliminară sub acest aspect este neîndoieală, neidentificându-se vreun argument de ordin teleologic care să justifice limitarea, pe cale de interpretare, a acestei competențe, prin eventuala sa partajare între judecătorul de cameră preliminară chemat să decidă asupra regularității trimiterii în judecată și procurorul ierarhic superior celui care a întocmit actul de remediere. Prerogativele acestuia din urmă de cenzurare a actelor procurorilor din subordine nu pot fi extinse dincolo de momentul final al urmăririi penale, deoarece activitatea sa ar interfera astfel, în absența oricărei baze legale, cu atribuțiile exclusive ale judecătorului de cameră preliminară, astfel cum au fost consacrate de legiuitor.

Prin urmare, în relaționarea procesuală dintre judecătorul de cameră preliminară și procurorul care a întocmit și/sau a regularizat rechizitoriul, în etapa prevăzută de art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală, interpunerea procurorului ierarhic superior nu poate fi susținută prin argumente derivate din interpretarea gramaticală și teleologică a normei.

(iii) O concluzie asemănătoare decurge și din interpretarea sistematică a normei legale pertinente, respectiv din analiza sa în contextul reglementării aplicabile întocmirii rechizitoriului, pe de o parte, dar și în cel al organizării specifice celor două categorii de organe judiciare implicate în întocmirea și regularizarea actului de trimitere în judecată (procuror, respectiv judecător de cameră preliminară), pe de altă parte.

Constituind actul procesual prin care se dă cauzei rezolvarea prevăzută de art. 327 din Codul de procedură penală și se sesizează instanța de judecată, rechizitoriul aparține, ca instituție de drept procesual penal, fazei de urmărire penală. Prevederile care reglementează conținutul și funcționalitatea sa sunt inserate în cuprinsul titlului I din Partea specială a Codului de procedură penală, denumit "Urmărirea penală", în capitolul V.

Verificarea obligatorie a rechizitoriului sub aspectul legalității și temeiniciei de către procurorul ierarhic superior, prevăzută în mod expres de dispozițiile art. 328 alin. (1) din Codul de procedură penală, corespunde astfel specificului fazei procesuale inițiale a procesului penal și particularităților structurii organizatorice a organelor judiciare implicate. În această etapă, activitatea procurorilor se desfășoară, printre altele, în conformitate cu principiul controlului ierarhic, în condițiile legii. În virtutea acestui principiu, dispozițiile art. 304 alin. (2) din Codul de procedură penală consacră, la rândul lor, ca regulă generală aplicabilă fazei de urmărire penală, dreptul procurorului ierarhic superior de a cenzura legalitatea și temeinicia actelor întocmite de procurorii din subordine. Simetric acestui drept de verificare, legiuitorul național a instituit, tot cu caracter general, și posibilitatea procurorului ierarhic superior de a invalida prin infirmare actele supuse verificării, în cazul în care apreciază că ele sunt nelegale sau netemeinice. Sub acest ultim aspect, prevederile art. 64 alin. (3) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară consacră explicit facultatea procurorului ierarhic superior de a infirma motivat soluțiile adoptate de procurorul din subordine, în ipoteza menționată.

Prin urmare, în materia particulară a soluției de trimitere în judecată, dispozițiile art. 328 alin. (1) teza a doua din Codul de procedură penală nu reprezintă altceva decât reafirmarea normativă a unui atribut de principiu al procurorului ierarhic superior, cu unica deosebire că dreptul acestuia de a verifica, în genere, legalitatea și temeinicia soluțiilor dispuse de procurorii ierarhici inferiori este convertit, în cazul rechizitoriului, într-o veritabilă obligație procesuală, a cărei îndeplinire este supusă, la rândul său, cenzurii organului judiciar investit în camera

preliminară.

În schimb, dispozițiile art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală sunt integrate în titlul II al Părții speciale a legii procesual penale, rezervat camerei preliminare, ca etapă filtru distinctă a procesului penal, interpusă între urmărirea penală și faza de judecată.

Odată cu sesizarea instanței de judecată, fundamentul legislativ al dreptului conducătorului parchetului de a examina legalitatea și temeinicia actelor întocmite de procurorii din subordine nu mai subzistă. Rezolvarea cauzei prin întocmirea rechizitoriului marchează momentul final al urmăririi penale, subsecvent căruia procurorul nu mai are posibilitatea de a dispune o eventuală nouă soluție, susceptibilă, în virtutea principiului subordonării ierarhice, de o reverificare din partea conducătorului parchetului.

Camera preliminară se desfășoară în baza dispozițiilor judecătorului de cameră preliminară și sub controlul său jurisdicțional exclusiv. Limitele în care acest organ judiciar își exercită competența sunt fixate prin lege, prevederile art. 54 lit. a) din Codul de procedură penală consacrand, cu caracter general, atribuția sa de a verifica legalitatea trimiterii în judecată.

Or, dacă legiuitorul ar fi dorit să deroge de la această reglementare generală în domeniul particular al remedierii neregularităților rechizitoriului, el ar fi limitat în mod explicit competența judecătorului de cameră preliminară sub acest aspect, atribuind, eventual, un rol complementar în etapa filtru a procesului și procurorului ierarhic superior celui care a întocmit actul de regularizare.

Prevederile art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală nu statuează însă - nici în mod direct și nici printr-o eventuală trimitere la dispozițiile art. 328 alin. (1) din Codul de procedură penală - cu privire la eventuala supunere a actului de remediere a neregularităților rechizitoriului vreunei forme de verificare din partea procurorului ierarhic superior, anterior comunicării sale judecătorului de cameră preliminară. A considera, prin urmare, că regularizarea rechizitoriului ar fi supusă, la rândul său, unei verificări de legalitate și temeinicie de natura celei prevăzute de art. 328 alin. (1) teza a doua din Codul de procedură penală înseamnă, implicit, a atribui normei supuse interpretării caracteristicile unei prevederi incomplete.

O atare caracterizare s-ar afla însă în contradicție cu formularea completă și inechivocă a dispozițiilor art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală, care arată explicit acțiunile pe care legiuitorul a înțeles să le integreze conduitei la care procurorul este obligat, fără a face trimitere, eventual, la dispozițiile art. 328 din Codul de procedură penală.

În al doilea rând, o atare interpretare ar contraveni și exigențelor art. 50 alin. (1) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, potrivit cărora raportul de complementaritate între două dispoziții legale trebuie să rezulte din chiar formularea prevederii incomplete, în al cărei conținut se va face trimitere la norma care o complinește.

Din perspectiva unei interpretări sistematice se poate concluziona, prin urmare, că instituția regularizării rechizitoriului este plasată într-o fază procesuală ce nu se mai află sub controlul conducătorului unității de parchet, ci al judecătorului de cameră preliminară, acestuia din urmă revenindu-i competența exclusivă de a tranșa aspectele de legalitate și temeinicie ale actelor întocmite din dispoziția sa.

(iv) În fine, concluzia anterior enunțată este susținută și de interpretarea logică a normelor pertinente.

Câtă vreme dispozițiile art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală nu instituie obligativitatea supunerii actului de regularizare a rechizitoriului unei verificări prealabile de legalitate și temeinicie din partea procurorului ierarhic superior, se impune concluzia că legiuitorul nu a înțeles să asocieze acestui demers procedural o atare cerință de formă.

Condiționarea legalității actului remediu de o astfel de verificare ar echivala cu introducerea, în procesul de aplicare a normei, a unor distincții de interpretare neprevăzute de lege, cu consecința nesocotirii înseși funcționalității actului prin care se remediază neregularitățile sesizării.

Rechizitoriul constituie actul procesual prin care se dispune trimiterea în judecată și sesizarea instanței, cu

toate consecințele juridice inerente declanșării fazei filtru premergătoare judecătii. El cuprinde rezolvarea dată de procuror la finalul urmăririi penale și stabilește limitele în care se va derula procedura de judecată.

Actul prin care se remediază neregularitățile rechizitoriului are însă un rol și o finalitate diferite. El nu cuprinde o soluție dată cauzei penale și nu tinde la o nouă sesizare a instanței de judecată, ci doar clarifică întinderea și particularitățile dispozițiilor cuprinse în rechizitoriu, urmărindu-se, astfel, conservarea efectelor deja produse prin sesizarea originară și evitarea unei eventuale soluții de restituire a cauzei la procuror în alte situații decât cele restrictiv prevăzute de lege.

Prin urmare, deși complementar trimerii în judecată, demersul de regularizare nu se confundă cu acesta, ci doar complinește rechizitoriul inițial întocmit, în scopul înlăturării oricărei imprecizii referitoare la faptele și persoanele ce vor face obiectul judecătii și al asigurării, în această modalitate, a tuturor garanțiilor unei proceduri echitabile.

Așa fiind, actului de regularizare nu îi pot fi asociate, pe cale de interpretare, exigențe de formă identice celor aplicabile rechizitoriului; în caz contrar, neexistând posibilitatea unei noi înlăturări a eventualelor vicii ale actului remediu, s-ar imprima acestuia din urmă, în mod inevitabil, un nivel de formalism superior chiar actului remediat, negându-se implicit însăși funcția sa esențial reglatoare.

Rațiunea verificării la care face referire art. 328 din Codul de procedură penală rezidă în necesitatea de a se asigura deplina legalitate a sesizării instanței de judecată, date fiind importanța rechizitoriului și efectele întocmirii sale. Dreptului procurorului ierarhic superior de a efectua această verificare îi corespunde, în mod concordant, prerogativa de a dispune asupra actului verificat, fie în sensul asumării sale, fie în cel contrar, al infirmării rechizitoriului, atunci când el nu îndeplinește exigențele de legalitate sau temeinicie.

O atare rațiune nu subzistă însă în cazul actului remediu, pentru a se considera că prevederile art. 328 din Codul de procedură penală se aplică în virtutea argumentului analogic ubi eadem est ratio, eadem lex esse debet. Actul prin care procurorul remediază rechizitoriul, ca urmare a constatărilor judecătorului de cameră preliminară, nu cuprinde o soluție propriu-zisă și nu ar putea face, pe cale de consecință, obiectul unei eventuale infirmări din partea procurorului ierarhic superior.

De altfel, aspectele asupra cărora poartă regularizarea sunt extrem de variate, ele putând fi extrinseci rechizitoriului (cum ar fi, de exemplu, lipsa mențiunii de verificare sub aspectul legalității și temeiniciei) ori intrinseci acestuia. Această ultimă categorie de neregularități poate include fie vicii de formă ale sesizării (de exemplu, lipsa semnăturii procurorului), fie neregularități de conținut care, la rândul lor, pot afecta însăși claritatea acuzației propriu-zise (cum este cazul impreciziei descrierii elementelor de conținut factual al acuzațiilor) ori, dimpotrivă, doar elementele necesare pentru corecta stabilire a cadrului procesual sau pentru rezolvarea unor chestiuni complementare acțiunii penale (de exemplu, omisiunea indicării persoanelor care urmează a fi citate în instanță sau absența informațiilor referitoare la măsurile procesuale dispuse ori cheltuielile judiciare).

Fiind neîndoielnic că viciile extrinseci rechizitoriului nu reclamă un demers de regularizare distinct al procurorului care l-a întocmit, rezultă că remedierea este necesară numai în cazul unor neregularități intrinseci rechizitoriului. Or, a considera că prevederile art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală impun verificarea prealabilă de legalitate și temeinicie în cazul unui anume tip de neregularități înseamnă a introduce o nouă distincție de interpretare, în absența unor dispoziții care să o justifice.

În fine, argumentul derivat din principiul simetriei juridice, ce ar impune ca actul de remediere să respecte aceleași cerințe de formă ca și rechizitoriul pe care îl regularizează, nu susține eventuala interpretare contrară.

Principiul simetriei este specific dreptului privat și nu poate fi aplicat, în absența unor dispoziții contrare, într-o ramură a dreptului public de esența căreia este stricta legalitate a efectuării actelor procesuale, conform art. 2 din Codul de procedură penală. Exigențele de formă aplicabile rechizitoriului, pe de o parte, și actului remediu, pe de altă parte, nu sunt simetrice, deoarece cele două instituții sunt distincte, cu roluri și scopuri procesuale

diferite.

În acest sens, trebuie avut în vedere că legislația națională privind modificarea acuzației trebuie interpretată și în lumina celor statuate prin Hotărârea din data de 21 octombrie 2021, pronunțată de Curtea de Justiție a Uniunii Europene în Cauza C-282/20, în sensul în care trebuie să se permită procurorului să remedieze neclaritățile și lacunele din conținutul rechizitoriului și ulterior camerei preliminare, în cadrul ședinței de judecată, protejând în același timp în mod activ și real dreptul la apărare al persoanei acuzate. Or, a considera că demersurile realizate de procuror în acest scop, ulterior sesizării instanței de judecată, ar fi supuse unor exigențe de verificare din partea procurorului ierarhic superior înseamnă a admite că o atare condiționare ar opera nu doar în faza de cameră preliminară, ci și în cursul judecării, asociindu-se astfel normelor aplicabile în această ultimă fază a procesului limitări pe care ele nu le prevăd.

Prin urmare, interpretarea literală a dispozițiilor art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală, în sensul în care actul prin care se remediază neregularitățile rechizitoriului nu este supus verificării de legalitate și temeinicie a procurorului ierarhic superior, este unica de natură să asigure corecta aplicare a legii. În atare condiții, examinarea celei de-a patra întrebări ce face obiectul sesizării - referitoare la termenul-limită până la care ar trebui să intervină o atare verificare - este superfluă, o atare problemă nemaisubzistând față de dezlegarea dată chestiunii pertinente de drept.

În raport cu cele arătate, Înalta Curte de Casație și Justiție va admite sesizarea formulată de Tribunalul Brașov - Secția penală în Dosarul nr. 13.117/197/2019/a1, prin care se solicită pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept: "Dacă actul trebuie verificat pentru legalitate și temeinicie de către procurorul ierarhic superior și care este termenul-limită până la care ar putea interveni această verificare" și va stabili că actul prin care procurorul remediază neregularitățile rechizitoriului, în condițiile prevăzute de art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală, nu este supus verificării pentru legalitate și temeinicie de către procurorul ierarhic superior.

Totodată, va respinge, ca inadmisibilă, sesizarea formulată de Tribunalul Brașov - Secția penală în Dosarul nr. 13.117/197/2019/a1 privind pronunțarea unei hotărâri prealabile referitoare la următoarea chestiune de drept: *"Care este natura juridică a termenului de 5 zile în cadrul căruia procurorul remediază neregularitățile actului de sesizare; care este felul actului procesual prin care se realizează remediarea"*.

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 477 din Codul de procedură penală,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

D E C I D E:

Admite sesizarea formulată de Tribunalul Brașov - Secția penală în Dosarul nr. 13.117/197/2019/a1, prin care se solicită pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept: "Dacă actul trebuie verificat pentru legalitate și temeinicie de către procurorul ierarhic superior și care este termenul-limită până la care ar putea interveni această verificare" și stabilește următoarele:

Actul prin care procurorul remediază neregularitățile rechizitoriului, în condițiile prevăzute de art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală, nu este supus verificării pentru legalitate și temeinicie de către procurorul ierarhic superior.

Respinge, ca inadmisibilă, sesizarea formulată de Tribunalul Brașov - Secția penală în Dosarul nr. 13.117/197/2019/a1 privind pronunțarea unei hotărâri prealabile referitoare la următoarea chestiune de drept:

"Care este natura juridică a termenului de 5 zile în cadrul căruia procurorul remediază neregularitățile actului de sesizare; care este felul actului procesual prin care se realizează remediarea".

Obligatorie de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, potrivit art. 477 alin. (3) din Codul de

procedură penală.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 4 mai 2022.

PREȘEDINTELE SECȚIEI PENALE A
ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
judecător DANIEL GRĂDINARU

Magistrat-asistent,
Costin Cristian Pușcă